

Dr. Ante Starčević.

Lepi nagrobni spomenik, ki ga vidijo čitatelji na naši podobi, so odkrili Hrvatje svojemu prvaku in prvoboritelju dne 11. oktobra lanskega leta v Šestinah. Bil je v resnici vztrajen in neustrašen boritelj za pravice hrvaškega naroda. — Pretrpel je preganjanje in ječo v narodni borbi. Vladna stranka ga je hotela z obljubami prikleniti nase, a on se ni udal, ampak je značajan ostal vsikdar na braniku. Ko je l. 1878. na Sušaku pri Reki začela stranka prava izdajati svoje glasilo „Sloboda“, se je preselil Ante Starčević k uredništvu na Sušak ter je tamkaj ostal do konca l. 1883., ko je „Sloboda“ prešla v Zagreb in začela izhajati kot dnevnik. Že l. 1878. je bil izvoljen v sabor v dveh kotarih, pridržal pa je mandat za kotar kraljeviški. Od tega časa pa do svoje smrti je bil neprenehoma saborski poslanec. Leta 1881. ga je izvolilo mesto Bakar, leta 1884. Krasice, leta 1887. Čabar, a l. 1892 Delnice. V Zagrebu se je nastanil dr. Starčević v Gajevi ulici v dveh malih sobicah v drugem nadstropju ter je tukaj ostal do l. 1895., ko se je nastanil v svojem „Domu“, ki mu ga je poklonil hrvaški narod. Kot prvak in vodja stranke prava je preživel zadnjih sedemnajst let svojega življenja v Zagrebu skromno in stoično, kakor je živel celo življenje. Delal je marljivo za „Slobodo“ in za „Hrvat-sko“. V saboru je govoril samo pri važnih priložnostih, toda vsako njegovo besedo je poslušala tudi nasprotna stranka z največjo pazljivostjo, ker je

vsakdo spoštoval Starčevićovo prepričanje in poštenje, njegov redki in trdi značaj in njegovo bistroumnost. V tej dobi njegovega delovanja je najznameniteje delo načrt adrese, katero je mogel l. 1878. v saboru samo prebrati kot popravek adrese večine. Zadnjikrat je govoril dr. Starčević v saboru 17. avgusta l. 1892. v adresni razpravi. Leto dni kasneje, 20. junija l. 1893. se je sešel v Krapinskih Toplicah s škofom Strossmayerjem, s katerim je bil needin glede programa. Tukaj sta se oba med seboj pomirila.

Dasi telesno dosti krepak a v življenju svojem v vsem zmeren, je začel dr. Starčević v jeseni l. 1894. hirati, a l. 1895. ga je napala influenza in potem se je pridružilo še vnetje pljuč. Njegova jaka narava je vendar premagala te bolezni. Na skupščini stranke prava dne 17. jul. 1895. je prišlo do razkola v stranki, in sicer zato, ker se je izbral neki osrednji odbor kot vrhovno vodstvo stranke prava. Na koncu svojega življenja se je Starčević ločil z enim krilom svojih nekdanih privrženecv. Zapustil je stranko razdeljeno, kar je stranki sami največ škodilo. Težka njegova bolezen je trajala do konca februarja 1896. Ostal je bistrega uma do zadnjega časa ter rad sprejemal prijatelje. Umril je v petek 28. februarja 1896 v rokah svojega sinovca Mile v 73. letu svoje starosti.

Še pred njegovo smrtjo je začel poseben odbor l. 1893. izdajati v Zagrebu „Djela dr. Ante Starčevića“. Do l. 1895. je bilo izdanih 15 zvezkov. Vsled razkola v stranki je izdavanje prenehalo; toda bratranec Mile hoče izdavanje dovršiti. Dozdaj je zbranih v 7 zvezkih 84 njegovih govorov, potem njegove predstavitve in neke razprave, ki so izšle v „Hrvatu“ in v „Hrvatski“.

Stranka hrvaškega prava časti v njem svojega neustrašenega prvaka. Lepi spomenik je izdelal kipar I. Rendić.

F. F. Fidlerjeva petindvajsetletnica. V novembru l. 1903. je praznoval znani književnik Fedor Fedorovič Fidler petindvajsetletnico svojega književnega delovanja. Fidler se ni proslavil v ruski literaturi kot pesnik in pisatelj izvornih del; njegovo literarno delovanje obstoji v tem, da je prevajal ruske pesnike in pisatelje v nemščino. Fidler je prevedel 122 ruskih pesnikov; predvsem je prevajal Puškina, Lermontova, Nekrasova, Kolcova, Majkova, Nadsona, Nikitina, Tolstega, Feta, Fofanova. Poleg teh je prevedel še mnogo drugih starejših in mlajših pesnikov. Ruska kritika hvali Fidlerja kot najboljšega prevajatelja ruskih pesnikov na nemški jezik. Fidler se pri vseh svojih prevajanjih popolnoma vtaplja v duha pesnikovega, zato se tudi njegovi prevodi beró tako gladkó, kakor bi čitali pesnike v originalu. — F. F. Fidler, po rodu Nemeč, se je rodil 4. nov. 1859. v Peterburgu. Obiskoval je najprej reformatsko učilišče; po teh študijah se je vpisal na filološko fakulteto peterburške univerze. V tem času je občeval z mnogimi ruskimi literati, predvsem s pokojnim V. Garšinom, ki ga je

vpeljal v dom I. P. Polenskega. Mladi vseučiliščnik se je živo zanimal za ruske pesnike ter jih jel prevajati v nemščino. V to dobo torej segajo njegovi prvi prevodi. Po dokončanih študijah je jel Fidler delovati kot profesor na „Jekatarinskem inštitutu“, kjer predava nemški jezik. L. 1878. so izšli njegovi prvi prevodi Puškina, Krilova in Lermontova. Od tedaj prevaja še vedno in kaže v prevodih moč ruskih pesnikov svojim rojakom v Nemčiji. Ruska kritika se toplo spominja Fidlerja ob petindvajsetletnici njegovega literarnega delovanja; globoko mu je hvaležna za njegovo delo in mu odloča častno mesto v vrsti svojih pesnikov in pisateljev. I. D.

Stoletnica F. J. Tjutčeva. 23. novembra l. l. je preteklo sto let, odkar se je rodil veliki ruski pesnik Feodor Ivanovič Tjutčev v selu Ovstutu v Orlovski guberniji. Tjutčev ni mnogo pisal; a kar je pisal, je našlo veliko priznanje. Imenujejo ga slavenofilskega barda. Ruska kritika mu daje častno mesto poleg Puškina in Lermontova. Tjutčev je umrl l. 1873.

Akademična tiskarna v Peterburgu je jela izdajati zbirko kitajskih knjig. Prvo delo je rusko-kitajski besednjak.

Ruski jezik na kitajskem vseučilišču. Na vseučilišču v Pekingu so uvedli predavanja o ruskem jeziku. Poučeval bo A. I. Ivanov, in sicer bo razlagal rusko slovnico v kitajskem jeziku, kar je tudi nekaj posebnega, ker drugi profesorji v Pekingu predavajo — po angleško. Zdaj se ne bomo mogli več povzdigovati nad Kitajce: ti so naprednejši od Avstrijcev, kajti na dunajskem vseučilišču še ni stolice za ruski jezik.

Najstarejši zakonik na svetu. Francoska ekspedicija je našla v staroperzijski prestolnici Suzi zakonik iz časa kralja Hamurabija, ki je okrog l. 2200 pr. Kr. ustanovil združeno babilonsko kraljestvo. V zakoniku se opisuje najprej, kako kralj prejema svojo oblast od solnčnega boga in se nato zahvaljuje božanstvom, ki so mu podelila dostojanstvo in moč, vzdrževati na zemlji pravico, uničevati hudobne in braniti slabotne pred močnejšimi. Potem sledijo zakoni; tuintam odločuje „božji sod“. Posebno mnogo je predpisov glede zakona in ženitve, ki kažejo dovolj plemenito npravnostno naziranje. Kazni pa so deloma barbarske, n. pr.: „Ako sezida zidar komu hišo tako slabo, da se zruši in ubije lastnika, naj se ubije tudi on; če pokoplje zidovje pod sabo gospodarjevega sina, naj umre i sin tistega, ki je hišo sezidal.“

Hipolit Marinoni. V Parizu je umrl dne 7. januarja mož, ki ima za nas to zaslugo, da je iznašel tudi stroj, na katerem se tiska „Dom in Svet“. Hipolit Marinoni je bil, kakor pravi Francoz — „le fil de ses oeuvres“ — otrok svojih del, kajti le z delom je postal bogat in vpliven odličnjak. Kot sedemleten deček je izgubil očeta, ki je bil orožnik. V revščini je pre-